

**ŽIŤ AKO
SVÄTÝ
JOZEF**

Inšpirujte sa láskavosťou, spravodlivosťou,
mužkosťou a vierou svätého Jozefa

Juraj Pigula, OSA

MUŽ VIERY

**Svätý Jozef je efektívny katechéta,
učí slovom aj príkladom**

Juraj Pigula (1976) vstúpil v roku 1995 do Rehole sv. Augustína. Po ukončení filozofie a teológie v Ríme študoval na Patristickom Inštitúte „Augustinianum“. V súčasnosti je priorom kláštora sv. Augustína v Košiciach. Patrí k tímu autorov slovenských komentárov k Svätému písmu, ktoré vychádzajú v Dobrej knihe. Vydal viacero publikácií o sv. Rite a sv. Augustínovi. Zakladal a viedol časopis *Zasvätený život* (2010 – 2018), jeho webovú stránku a mediálne aktivity pre zasvätených. V pastorácii sa venuje mládeži, rodinám, duchovnému sprevádzaniu a prednášaniam na témy duchovného života a patristiky.

V dejinách jestvujú muži, ktorých veľkosť presahuje každú legendu a prevyšuje aj tú najbohatšiu kapacitu predstavivosti. Zdá sa, že títo muži sú predmetom zvláštnej Božej priazne, ktorej sa zapáčilo ozdobiť ich duše nádherou cnosťou a ďalších vzácnych darov. Ich život je predurčený na dobrodružstvo odohrávajúce sa uprostred mimoriadnych udalostí. Niekedy splnenie ich poslania býva hladké, inokedy sa pred nich postaví neprekonateľné prekážky a dávajú im príležitosť na skok viery a odvahy, vďaka ktorým je ich osoba ešte hodnejšia obdivu.

V Starom zákone sa s príbehmi tohto druhu stretávame takmer na každom kroku. Sme vo vytržení nad úžasnou mocou Mojžiša, ktorý jednoduchým gestom zdvihnutia svojej palice rozdelil morské vody na dve tekuté steny. Sme zaskočení pokojnou autoritou Jozueho, ktorý nepochyboval o nariadení pre samotné slnko, aby zastavilo svoj chod. Zapôsobí na nás aj sila Samsona, ktorý sa svojimi rukami zaprie do stĺpov paláca v Gaze a zhodí ho na seba a na Filištíncov. V neposlednom rade vnímame neuveriteľnú horlivosť proroka Eliáša, ktorý beží rýchlejšie ako záprah koní a zastavuje dážď na tri roky. Božia prozreteľnosť poskytla vládu nad prírodou mnohým biblickým postavám. Vlastnia vieru, ktorá hýbe horami.

V plnosti časov sa prejavy Božej všemohúcnosti ani zďaleka nezmenšili, naopak, dosiahli vrchol hĺbky a nádhery. V Novom zákone sa však veľkosť mnohokrát ukryla pod výzor bežnej ľudskej existencie. To umožňuje Bohu, aby zdôraznil svoju milosť a ešte viac očistil našu vieru. Vzor tohto nového

spôsobu, ako sa Boh prihovára ľuďom v dejinách spásy, vidíme na svätom Jozefovi z Nazareta. On je príkladom novej milosti, ktorá sa realizuje v človeku. Jeho život sa odráža vo viere, pokore a tichu.

SNY A VIERA

Už vo svojom mene si každá biblická postava nesie budúcnosť a pamiatku na veľké Božie skutky. To isté platí i o Jozefovi. Prvýkrát sa jeho totožnosť spomína v genealógii Matúšovho evanjelia, kde sa na konci troch cyklov, z ktorých každý pozostáva zo štrnástich generácií, píše: „Jakub splodil Jozefa, manžela Márie, z ktorej sa narodil Ježiš, nazývaný Kristus“ (Mt 1,16).

Tesná blízkosť medzi menami Jakub a Jozef vedie mysl biblického čitateľa k ďalšiemu rodičovskému vzťahu otca a syna, ktorý je všetkým známy. Máme na mysli patriarchu Jakuba a jeho milovaného syna Jozefa. A aj keby evanjelista Matúš nechcel vytvoriť túto narážku, nevyhneme sa porovnaniu medzi Jozefom, Ježišovým otcom, a Jozefom, synom patriarchu Jakuba, ktorým jeho bratia opovrhovali a ktorého predali ako otroka do Egypta.

Existuje však ešte jeden presvedčivejší prvok, ktorý spája Jozefa z Nazareta s postavou Jozefa Egyptského, a to je ich zvláštny dar: umenie snívania! Boh s nimi komunikuje takmer výlučne cez sny. Keď sa zameriame na svätého Jozefa, zisťujeme, že dostal všetky správy od Boha v noci, počas sna.

V tomto prípade noc nie je len chronologická indikácia, ale dostáva symbolický význam. Boh sa zjavuje v noci, vtedy keď sa človek prestane namáhať a keď už nehľadá a nemyslí podľa svojich subjektívnych kritérií. Jozef znovu zažije tú istú vieru Abraháma, ktorý uveril proti všetkým dôkazom a dúfal, aj keď tam ľudsky nádej nebola (porov. Rim 4,18). Boh sa Jozefovi prihovára v noci, lebo Božie zjavenie zostáva ukryté pod rúškom tajomstva a je potrebné prijať ho zahalené nocou viery.

Aby sme vstúpili do intimity snov Ježišovho otca, musíme pokračovať v čítaní Matúšovho textu (porov. Mt 1,18-2,23). Evanjelista Lukáš si k týmto skutočnostiam nerobí nijaké poznámky a viac sa zameriava na to, čo sa stane s Máriou. Podľa Matúšových slov Jozef vytrvalo snáva a vo sne prijíma návštevy anjela. Slová, ktoré vychádzajú z jeho vizionárskych nocí, sa stávajú rozhodujúcimi nielen pre nasledujúci deň, ale i pre celý Jozefov život, a tým i pre samotný Ježišov osud.

To bol aj prípad Jozefa Egyptského, keď sníval o tom, že bude snopom prevyšujúcim ostatné. Svojim bratom povedal: „Počúvajte, čo sa mi prisnilo: Boli sme na poli a viazali sme snopy. Môj snop sa postavil a zostal stáť. Vaše snopy sa rozostavali dookola a klaňali sa môjmu snopu.“ Nato mu bratia povedali: „Vari chceš nad nami kralovať či panovať?“ Pre jeho sny a reči ho ešte viac znenávideli“ (Gn 37,7-8).

Videniami v snoch mu Boh dal znamenie, že to bude on, kto bude vládnuť nad všetkými svojimi bratmi. A hoci bol

pre svoje sny Jakubov syn prenasledovaný, nakoniec to bol on, kto zachránil život celej rodine.

Podobný patriarchovi Jozefovi je Ježišov otec, otec Spasiteľa, ktorý zachránil svojho syna! Keby nebolo snov, keby mu anjel neprišiel ukázať cestu, keby Jozef nepočúval Boží hlas, ktorý s ním hovoril, keď chcel Herodes zabiť Ježiša, aký by bol osud Syna a jeho Matky?

Nech je teda požehnaný refrén, s ktorým nám evanjelium hovorí o Jozefových snoch: „Hľa, vo sne sa mu zjavil Pánov anjel a povedal mu...“ (Mt 1,20; 2,13). Štyrikrát je tento anjel prítomný v štyroch snoch. A Jozef prežíva štyri štádiá človeka, manžela a otca. V biblickej tradícii predstavuje sen vzácny a posvätný zážitok. Považuje sa aj za prvé veľké miesto sprostredkovania, prvý kanál, ktorý Boh použil v dialógu s človekom (porov. Gn 2,21).

Sny sú prvým jazykom prorokov (porov. Jer 23,25) a Jozefovi dávajú veľkosť otcovstva. Slovo otec pre neho nie je len titul či vlastníctvo dieťaťa, skôr jeho prijatie. Otcovstvo pre neho znamená zamilovať sa do života pochádzajúceho od Boha a slúžiť mu, strážiť jeho prítomnosť a chrániť jeho budúcnosť.

ZODPOVEDNÁ VIERA

Vo sne anjel Jozefa oslovil menom: „Jozef, Syn Dávidov...“ (porov. Mt 1,20). A on prijal povolanie byť manželom a otcom, ochrancom najdrahších Božích cenností: jediného Syna,

„Svätý Jozef je obrazom
človeka viery, ktorý sa naučil,
že iba v Bohu je skutočne plnosť
života. Prijatie jeho vôle je
šťastím človeka. Boh ho zbavuje
nízkych egoistických predstáv
o šťastí, aby v ňom mohol
naplno prebývať.“

ktorý sa stal človekom, a jeho Matky, ktorá zostala Pannou. Žil svoje povolanie v neustálom hľadaní Božej vôle a v dokonalej poslušnosti viery, objavil a ukázal najhlbší zmysel otcovstva a manželstva, ktorý ide za hranicu obyčajného biologického aspektu.

Evanjelista Matúš trikrát aplikuje na svätého Jozefa slovné spojenie „vziať so sebou“. Prvýkrát na konci zvestovania, v ktorom je adresátom on sám: „urobil, ako mu prikázal Pánov anjel, a prijal (doslovne vzal so sebou) svoju manželku“ (Mt 1,24). Následne sa „vziať so sebou“ vyskytuje pri príkaze anjela vzťahujúceho sa na dieťa a jeho matku, keď má s nimi uprostred noci utiecť do Egypta (porov. Mt 2,13). Nakoniec sa toto slovné spojenie objavuje pri návrate Svätej rodiny z Egypta a usadení sa v Nazarete (porov. Mt 2,20–23).

„Vziať so sebou“ naznačuje jasné, rozhodné a celkové prevzatie zodpovednosti za ľudí, ktorí sú mu zverení. Jozef necúvol späť, nesústredil sa na svoje vlastné pohodlie a bezpečie, ale vzal so sebou dieťa a Máriu. Takto sa pre nich stal konkrétnym a viditeľným symbolom dobrého Boha Otca, ktorý sa stará o všetky svoje deti. Prevzatie zodpovednosti je vyjadrené aj skutočnosťou, že to bol Jozef, kto dal meno Ježiš dieťaťu narodenému z Márie. Urobil tak v poslušnosti podľa rozkazu prijatého od anjela, dal mu tým sociálnu identitu a začlenil ho medzi Dávidových potomkov. Týmto spôsobom bolo možné nazvať Ježiša „Dávidovým synom“ podľa prorociev o totožnosti Mesiáša, ktoré sa očakávajú v Izraeli.

POCHYBNOSTI A VIERA SPRAVODLIVÉHO

Keď sa Jozef pripravuje na manželstvo s Pannou Máriou, zároveň vstupuje do boja viery. Nemá pochybnosti o Máriinej úprimnosti, či sa v nej skutočne stalo niečo Božie. Táto pochybnosť by bola azda príliš jednoduchá. Jeho boj je iný. Jozef sa musí vyrovnat' s tým, že je zrazu súčasťou príbehu, ktorý nechcel, ktorý nehľadal a ktorý neplánoval. Jozef sa pripravoval na manželstvo s dievčaťom, ktoré miloval.

Chcel si založiť rodinu s mnohými deťmi, podobnú ako všetky ostatné v Izraeli. Túžil žiť „normálny“ život, no Boh mu ukazuje inú cestu. Zaiste úžasnú, určite privilegovanú, ale on si ju nevybral. Toto je skutočný boj svätého Jozefa.

Ako často nás história postavila pred skutočnosť, ktoré sa nám nepáčili a ktoré sme si vôbec nevybrali. Vstúpiť do nich nám však umožnilo objaviť nádherný príbeh, ktorý pre nás pripravil Boh.

Toto je viera. Preto je svätý Jozef obrazom človeka viery, ktorý sa naučil, že iba v Bohu je skutočne plnosť života. Prijatie jeho vôle je šťastím človeka. Boh ho zbavuje nízkych egoistických predstáv o šťastí, aby v ňom mohol naplno prebývať. „Nesmieme si nikdy myslieť, že veriť znamená nachádzať ľahké a uspokojujúce riešenia“ (Patris corde 4). Ak však žijeme vieru len na detskej úrovni, využívame náboženstvo na budovanie našich vlastných projektov a keď sa neuskutočnia, všetko sa nám zrúti. Plány, predstavy a často aj naša viera.

Jozefova poslušnosť Bohu ho otvorila láske k druhým a láske k Bohu z celého srdca, z celej duše, z celej sily. Svätý Jozef verí v Boží plán, ktorý pre neho pripravil. Vstupuje do príbehu spásy a prijíma ho bez podmienok, dokonca bez toho, aby mu za každú cenu rozumel. Dáva svoju vôľu, aby sa splnila Božia vôľa, a tak zisťuje, že môže milovať. Z tohto dávania seba samého sa rodí to najcennejšie ovocie v jeho živote: Kristus Ježiš.

Z Evanjelia podľa Matúša vieme, že Jozef bol muž spravodlivý nie kvôli vonkajšiemu zachovávaníu zákona, ale kvôli spravodlivosti, ktorá vychádza z viery a mení srdce človeka. V Písme je nazvaný spravodlivý muž ten, ktorý úplne dôveruje v Pána, počúva Pánovo slovo a uvádza ho do svojho života. Je to teda človek, ktorý, podobne ako strom zasadený pri vode (porov. Ž 1,3), koná podľa Pánovho slova, hľadá spoločenstvo s Bohom a chce v ňom žiť a vo všetkom sa podriaďuje Božej vôli.

Veriť v Boha a dôverovať mu neznamená vidieť všetko jasne – ani podľa našich osobných kritérií, ani v zmysle spoločenského konsenzu. A už vôbec nie v zmysle usku-točňovania toho, čo si sami želáme, po čom túžime a čo sme si naprogramovali. Dôverovať Bohu a veriť znamená skôr vyprázdniť sa zo seba samých, zabudnúť na seba, zaprieť seba, zanechať svoj uhol pohľadu, zriecť sa svojich záujmov, túžob, projektov. Len ten, kto sa stráca pre Boha, sa môže znovu nájsť ako spravodlivý v spravodlivosti a v pravde Božej.